

ONLINE CONGRES – MULTIPROBLEEMGEZINNEN – 5^E EDITIE

15 april 2021

Het online-congres over het werken met multiprobleemgezinnen staat dit keer in het teken van veerkracht en eigen kracht.

Complexe- en meervoudige gezinsproblematiek kan een enorme impact hebben op verschillende levensgebieden binnen gezinssystemen. Inmiddels is duidelijk dat er geen eenvoudige en duurzame oplossingen zijn voor de problemen waarmee ouders en kinderen binnen deze gezinnen te maken hebben. De opeenstapeling van problemen verhoogt het risico op mishandeling, verwaarlozing of misbruik van kinderen, hetgeen weer oorzaak kan zijn van het ontwikkelen van ernstige gedrags- en ontwikkelingsproblemen.

De kwaliteit van de hulpverlening is van essentieel belang in het werken met deze gezinnen. De aard en omvang van de problematiek vraagt om specifieke kennis en toepassing van interventieprogramma's gebaseerd op (enige) evidentie betreffende hun werkzaamheid.

Wat zegt recent wetenschappelijk onderzoek over multiproblematiek? Hoe herken en signaleer je overlastgevende gezinnen en wat zijn behandelperspectieven? Hoe te komen tot zelfregulatie en eigen regie? Wat kunnen we met een systemische aanpak van gezinsproblematiek op weg naar eigen kracht? Welke concrete tools zijn beschikbaar in het praktisch werken met multiprobleemgezinnen? Hoe veerkracht en eigen kracht te stimuleren vanuit verschillende perspectieven?

Op deze en andere vragen gaan ervaren sprekers in tijdens dit online congres.

Doelgroep

Deze lustrumeditie van het online-congres over multiprobleemgezinnen is bedoeld als bij- en nascholing van hulpverleners en leerkrachten die beroepsmatig bij de hulp- en dienstverlening aan deze gezinnen betrokken zijn.

Leerdoelen

- Inleiding in de multiproblematiek: van onderzoek naar richtlijnen voor zelfregulatie
- Herkenning, signalering en aanpak van overlastgevende gezinnen
- Het zoeken naar verbinding en werken met regie
- Systemisch behandelen van complexe gezinsproblematiek
- Gezinsondersteuning ter voorkoming van criminaliteit in multiprobleemgezinnen
- Oudergericht werken in multiprobleemgezinnen
- Werken met een survival toolbox voor begeleiders van multiprobleemgezinnen

Programma

Prof. Dr. Rudi Roose [Universiteit van Gent] - Inleiding in de multiproblematiek en de brug naar zelfregulatie

Dr. Aurelie Lange [Family Psychology Mutual] en Drs. Marije Eigendaal [De Viersprong] - Gezinsondersteuning ter preventie van criminaliteit

José Koster [Verheldering & Inzicht] - Werken in verbinding met ouders

Drs. Annemarie de Beer [Gemeente Amsterdam] - Werken met overlastgevende gezinnen

Drs. Sanne van der Kleij [van Montfoort] - Verbinding versus regie

Giel Vaessen [Kinkindekabel] - De survival toolbox voor jeugdzorgwerkers

Drs. Katrien De Vuyst [Prisma] en Drs. Bruno Hillewaere [Euthopia] - Systemisch behandelen van multiprobleemgezinnen

Dr. Guido van de Luitgaarden [Euregionaal Congresburo] – Moderator

Sprekers

Prof. Dr. Rudi Roose

Bijdrage: Wat weten we van multiproblematiek en hoe om te gaan met het begrip zelfregulatie?

Rudi Roose is opgeleid tot pedagoog en criminoloog en werkte vele jaren in de residentiële en ambulante jeugdzorg. Hij promoveerde tot doctor in de Pedagogische Wetenschappen en werkt momenteel als Universitair docent en opleidingsvoorzitter Sociaal Werk aan de Universiteit van Gent.

In het werken met multiprobleemgezinnen wordt vaak gericht op veerkracht en eigen kracht. Wat verstaan we hieronder, wat zegt recent wetenschappelijk onderzoek en hoe kunnen we hier concreet mee omgaan in de praktijk? Kunnen mensen die kampen met complexe gezinsproblematiek in een zelfregulerende rol komen? Deze vragen staan centraal in de inleidende presentatie onder leiding van Rudi Roose.

Drs. Sanne van der Kleij

Bijdrage: Van verbinding en (veer)kracht en eigen regie

Sanne studeerde klinische- en ontwikkelingspsychologie en deed in de rol van gedragskundige ruime ervaring op bij Bureau Jeugdzorg, zowel in het vrijwillig als in het gedwongen kader. Momenteel werkt zij als senior adviseur bij bureau VanMontfoort. Werken met multiproblematiek kan gekenmerkt worden als divers en complex. Een goede werkrelatie is essentieel in het nastreven van eigen (veer)kracht bij gezinnen waarin de problemen zich opstapelen. Dit vereist een gedegen voorbereiding van de professional om te ontkomen aan de valkuil om met een vooropgezette agenda binnen te komen. De samenwerking met multiprobleemgezinnen begint dan ook vaak met de acceptatie dat sommige situaties nooit zullen veranderen. Maar hoe te komen tot een situatie waarin gezinnen voldoende regie hebben over de eigen situatie, waarin hulpverleners gecoördineerd werken en waarbij er sprake is van 'goed genoeg ouderschap'?

Drs. Annemarie de Beer

Bijdrage: Overlastgevende gezinnen, wat nu?

Annemarie studeerde orthopedagogiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Momenteel is zij werkzaam als stedelijk kwartiermaker doorbraakteam in de gemeente Amsterdam.

In de afgelopen jaren werd frequent geconstateerd dat (overlastgevende) multiprobleemgezinnen soms lastig geholpen kunnen worden vanwege de complexe

problematiek en dat een lang verleden van hulpverlening onvoldoende heeft geholpen. Wat zegt dit van veerkracht en eigen kracht? Annemarie de Beer zal in haar bijdrage ingaan op een aanpak die geldt voor gezinnen met een complexe gezinssituatie die eveneens kampen met complexe psychische en/of psychosociale en/of somatische problematiek, waar zorg ernstig tot stilstand komt. De effecten en opbrengsten zullen worden toegelicht aan de hand van casuïstiek.

José Koster

Bijdrage: Help! Een 'Multi-probleem'-ouder!

José Koster doceert, traint en coacht (teams) beroepskrachten en studenten in het onderwijs, welzijn en zorg, in de omgang met ouders en leidt projecten op het gebied van werken met ouders en de (onderlinge-) communicatie. Zij is trainer en mede-ontwikkelaar van de vakopleiding 'Individuele Opvoedopstellingen' en Mastertrainer van het programma 'Het Begint Bij Mij'. Daarnaast is zij werkzaam als supervisor (LVSC) en heeft zij een praktijk voor coaching en Individuele Opvoedopstellingen in Haarlem. Zij heeft ruime ervaring en kennis over o.a. ouderschap & opvoedondersteuning; -migratie; -LVB; -detentie; en -(jeugd-) zorg.

Een goede samenwerkingsrelatie met ouders is altijd in het belang van het kind. Juist wanneer de gezondheid of veiligheid van een kind in het geding is, is het noodzaak om samen met ouders te zoeken naar oplossingen om de situatie te veranderen. Dit is helaas niet altijd eenvoudig. Soms roepen ouders enorme weerstand en angst op bij jou als professional. Soms schrik je of staan je haren overeind! Hoe geef je dan nog regie aan ouders waarvan je misschien denkt dat ze ongeschikt zijn voor het opvoederschap? Tijdens deze sessie kijken we naar wat het werken met ouders in een 'multi-probleem' situatie met jou doet als hulpverlener en nemen we het instrument onder de loep dat Alice van der Pas ontwikkelde om jou te helpen om steeds opnieuw de verbinding met de ouder en jezelf te hervinden.

Dr. Aurelie Lange

Bijdrage: Gezinsondersteuning ter voorkoming criminaliteit

Aurelie Lange heeft als onderzoeker gewerkt bij de Viersprong, een 3e-lijns GGZ instelling, met focus op systemische interventies. In 2018 is ze gepromoveerd op onderzoek naar Multisysteem Therapie (MST). De laatste jaren heeft ze gewerkt als principal investigator. Momenteel is zij werkzaam in Engeland als onderzoeker bij Family Psychology Mutual. Kinderen die opgroeien in een gezin waar zich meerdere problemen voordoen, lopen meer risico om in aanraking te komen met (kleine) criminaliteit. Bijvoorbeeld omdat hun ouders zich bezighouden met criminele activiteiten. Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat kinderen die opgroeien in een familie waar criminaliteit 'normaal' is en er geen verbinding is met de samenleving, in veel gevallen dezelfde waarden en normen gaan hanteren als hun ouders. Hoe kan gezinsondersteuning plaatsvinden ter voorkoming van criminaliteit?

Drs. Marije Eijgendaal

Bijdrage: Gezinsondersteuning ter voorkoming criminaliteit

Marije Eijgendaal is systeemtherapeut, klinisch psycholoog K&J. Zij werkt bij de Viersprong in de functie van specialisme-leider systeeminterventies.

Marije Eijgendaal geeft deze presentatie samen met haar collega Aurelie Lange.

Giel Vaessen

Bijdrage: De 'survival toolbox' als hulpmiddel voor ambulante gezinsbegeleiders in de jeugdzorg

Giel Vaessen werkte decennia lang als groepswerker, behandelcoördinator en gezinstherapeut in de kinder- en jeugdpsychiatrie en als zorgcoördinator in het speciaal onderwijs. Momenteel is hij werkzaam als zorgcoördinator en gezinstherapeut in de ambulante GGZ. Daarnaast geeft Giel reeds vele jaren cursussen en trainingen rondom kinder- en jeugdproblematiek en schreef hieromtrent diverse praktijkgerichte boeken. Giel Vaessen legt in deze praktijkgerichte bijdrage uit wat de survival toolbox kan betekenen in het werken met multiprobleemgezinnen. Waar lopen gezinsbegeleiders in de jeugdzorg zoal tegenaan en welke interventies zijn effectief om jongeren in hun kracht te zetten en zich zo optimaal als mogelijk te ontwikkelen?

Drs. Katrien De Vuyst

Bijdrage: Systemisch behandelen van multiprobleemgezinnen

Katrien is orthopedagoog-generalist en werkt bij Stichting Prisma als supervisor van een team Multisysteem Therapie therapeuten.

Het werken met complexe gezinnen is onlosmakelijk verbonden met zeer complexe situaties. Het is dan ook van belang dat professionals in staat zijn om gezinssituaties systematisch te analyseren en de uitkomst te vertalen naar concrete handelingen in de eigen werksituatie samen met de ouder(s). Een systemische manier van werken kan de veerkracht vergroten, de balans in het gezin en de opvoeding herstellen, zodat zij daarna weer zoveel mogelijk op eigen kracht door kunnen gaan. Katrien verzorgt deze presentatie samen met haar collega Drs. Bruno Hillewaere.

Drs. Bruno Hillewaere

Bijdrage: Systemisch behandelen van multiprobleemgezinnen

Bruno Hillewaere is systeemtherapeut, psychotherapeut, opleider en supervisor systeemtherapie. Hij is een van de oprichters en inhoudelijk leidinggevende van Euthopia in Breda, een instituut voor opleiding, supervisie en praktijk in systeemtherapie. Bruno is auteur van meerdere artikels, onder meer het artikel 'In verbinding corrigeren en confronteren — Over positionering, kleine grootsheid en groei in systeemtherapie'.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Moderator

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.